

Programski izvještaj Saveza udruga Operacija grad za 2020. godinu

www.operacijagrad.net / <https://www.platformaupgrade.com/>

Uvod

Savez udruga Operacija Grad (bivši Savez za centar za nezavisnu kulturu i mlade – SZC) osnovan je s ciljem poticanja razvoja nezavisne kulture te samoorganiziranog djelovanja mladih, što ostvaruje okupljanjem organizacija i pojedinaca te organiziranjem različitih kulturnih sadržaja od manifestacija i javnih rasprava, preko obrazovnih i istraživačkih programa do izdavanja publikacija. Savez trenutno ima 27 članica (2 saveza udruga, 22 udruge i 3 umjetničke organizacije).

Misija

Savez udruga Operacija grad zagovara i razvija inovacije u sudioničkom upravljanju u kulturi, promiče vrijednosti jednakog pristupa kulturi te radi na poboljšanju uvjeta djelovanja organizacija nezavisne kulture i mladih.

Vizija

Nezavisna kultura i mladi kao utjecajni akteri razvoja lokalnih sredina.

Članice

Organizacije članice Saveza djeluju na područjima nezavisne kulture te aktivnosti mladih i za mlade. Te organizacije provode projekte i aktivnosti u raznovrsnim poljima kao što su aktivno sudjelovanje mladih u društvu, kultura mladih i stvaralaštvo mladih, urbana kultura, suvremena umjetnost, kazalište, ples, performans, neformalna edukacija na različitim područjima, informiranje mladih, novi mediji i tehnologije, mobilnost mladih, politike za mlade, kulturne politike, arhitektura i urbanizam, glazbena kultura, film i video itd.

Osnovna programska područja djelovanja

1. Su-upravljanje Pogonom

Osnivanjem Pogona - zagrebačkog centra za nezavisnu kulturu i mlade (2008.), zadovoljen je jedan od osnovnih ciljeva organizacije budući da je njegov početak rada kao hibridne institucije sigurno najvažnija institucionalna inovacija koju je dosada ostvario Savez i njegove članice. Od početnih zahtjeva za osnivanje Centra za nezavisnu kulturu i mlade kao civilno-javnog partnerstva, preko čina osnutka Pogona, pa do kontinuiranih nastojanja organizacije za daljnjim unapređenjem i razvojem ovog modela, ovaj se program u različitim formatima kontinuirano provodi od 2006. godine.

Okosnicu ovog programa čini su-upravljanje Pogonom, proces u kojem ravnopravno sudjeluju Savez i Grad Zagreb. Primarna uloga Saveza u ovom partnerstvu se odnosi na sadržaj, odnosno program Centra. On okuplja organizacije koje djeluju na području nezavisne kulture i mladih te tako, s jedne strane osigurava programe koji će se odvijati u Pogonu, a s druge, omogućuje svim organizacijama korisnicama da sudjeluju u donošenju odluka. Glavni instrument ovog sudjelovanja, osim članstva u Savezu je Programski savjet Pogona, stručno savjetodavno tijelo sastavljeno od predstavnika organizacija civilnog društva koje raspravlja o pravilima i procedurama korištenja resursa, programskom usmjerenju i dugoročnim programskim planovima. Programski savjet ima 5 članova, a biraju se iz redova članica Saveza. Kroz rad u Programskom savjetu Pogona, od 2007. - 2020. godine 31 organizacija civilnog društva sudjelovala je u organizacijskoj strukturi Pogona.

Nadalje, razvojem samog Centra, uspostavili su se i novi mehanizmi njegova upravljanja u obliku Upravnog vijeća Pogona, a čija je uloga donositi temeljne dokumente o radu Pogona te odlučivati o raspodjeli financijskih sredstava Pogona. Upravno vijeće Pogona ima tri člana: po jednog predstavnika svakog od osnivača (Operacija grad i Grad Zagreb) te jednog člana iz redova zaposlenika Pogona, a sudjelovanjem u radu Upravnog vijeća Pogona, Savez je dobio priliku su-upravljati tom institucijom i na administrativnoj razini.

Ovim dugogodišnjim sudjelovanjem u su-upravljanju javnom ustanovom u kulturi, Savez nije djelovao samo kao akter koji participira, već i kao akter koji promišlja, razvija i inovira te koji, zajedno sa svojim organizacijama članicama, partnerima te samim Pogonom, ulaže kontinuirane napore u unapređenje navedena modela te u njegovo sagledavanje kao ishodišne točke razvoja sudioničkog upravljanja u kulturi.

2. Institucionalna inovacija i kulturna politika

Institucionalna inovacija te pitanja kulturne politike su teme kojom se ova organizacija kontinuirano bavi od svog osnutka. S jedne je strane Savez pokrenuo procese koji imaju unaprijediti i inovirati polje kulturne politike u onom segmentu koji obuhvaća kvalitetno upravljanje prostorima nezavisne kulture i mladih, a s druge se strane afirmirao kao resursna organizacija za pitanja sudioničkog upravljanja i javno-civilnog partnerstva.

Polazeći od osnivanja Pogona, novog tipa mješovite ustanove, kao ishodišne točke, Savez kontinuirano radi na promoviranju sudioničkog upravljanja kao dugoročno održivog modela koji svoju uspješnost pokazuje u praksi. Upravo je uspješnost ovog modela inspirirala brojne aktere u drugim lokalnim zajednicama na iniciranje i pokretanje procesa uspostavljanja

sudioničkog upravljanja. U navedenim procesima Operacija grad djeluje kao akter koji istovremeno te procese podržava, ali ih i aktivno potiče nastojeći doprinijeti što kvalitetnijem razvoju tih procesa te osnažiti ulogu uključenih aktera. Podržavanjem lokalnih procesa uspostave sudioničkih modela upravljanja, ostvaruje se važan moment kontekstualizacije modela Pogona u drugim sredinama, odnosno, prilagodba tog modela specifičnoj lokalnoj zajednici i okruženju u kojem se ona nalazi.

Također, pored djelovanja u polju inovacije i promišljanja, Savez djeluje i u kapacitetu kontinuirana praćenja korištenja prostornih resursa u gradu Zagrebu te praćenja gradske politike upravljanja prostorima. Unutar ovog programskog segmenta, Savez surađuje sa svojim organizacijama članicama, od kojih određeni broj i sam upravlja prostorima. Tako Savez i članice zajednički ulažu napore u prevladavanju izazova koje sa sobom nosi zagovaranje za uspostavljanje ujednačene, kvalitetne politike upravljanja javnom gradskom infrastrukturom, s naglaskom na primjenu načela dobrog upravljanja. U ovom procesu Savez djeluje dvojako: kao resursna organizacija te kao zagovarački akter koji okuplja različite dionike ne bi li zajednički iznašli najbolja rješenja za pitanja kvalitetnog upravljanja javnim prostorima.

3. Osnaživanje lokalnih scena, prijenos znanja i umrežavanje

Savez ovaj program, u različitim formatima i opsezima provodi od samih početaka svog djelovanja te je postao prepoznat kao organizacija koja posjeduje resurse i kapacitete za prijenos znanja u području sudioničkog upravljanja u kulturi te za osnaživanje suradničkih i partnerskih organizacija na lokalnoj, nacionalnoj te regionalnoj/međunarodnoj razini.

Tijekom posljednjih godina djelovanja, Operacija grad i oko nje okupljeni pojedinci organizirali su i proveli brojne edukacije, seminare, stručne panele i kampanje koje su imale za cilj: 1) nametnuti u javnom prostoru temu sudioničkog upravljanja i javno-civilnog partnerstva kao dugoročno održivog modela koji doprinosi demokratizaciji u kulturi i društvu, 2) prenijeti iskustvo i znanje stečeno su-upravljanjem Pogonom te 3) pomoći i podržati aktere u drugim sredinama koji teže lokalizirati i kontekstualizirati vlastite pokušaje uspostave javno-civilnog partnerstva.

Osim toga, Savez je nastavio djelovati kao resursna organizacija za svoje članice gdje je posebice važno naglasiti kontinuiranu podršku koju Savez pruža pojedinačnim organizacijama koje imaju neriješena pitanja prostora konzultacijama, organiziranjem zajedničkih aktivnosti te zajedničkim istupanjem prema gradskoj upravi.

Savez je učinio i važan iskorak u povezivanju s organizacijama koje djeluju i izvan područja kulture te s neformalnim inicijativama.

4. Upgrade

Ovaj fokus djelovanja Operacije grad, koji se tijekom posljednjih 5 godina transformirao u zaseban program, jest rad na suradnji i povezivanju kulture s drugim područjima djelovanja, primarno putem djelovanja platforme Upgrade. Platforma Upgrade je nastala kao proces promišljanja i nadograđivanje modela su-upravljanja Pogonom kroz interdisciplinarni pristup, razvojem novog modela koji bi u sebe uključio i druge civilnodruštvene aktere koji ne djeluju isključivo u području kulture. Tako je došlo do konceptualizacije i zagovaranja modela društveno-kulturnog centra kao novog institucionalnog modela korištenja i upravljanja javnom infrastrukturom koja je namijenjena za transdisciplinarne i transsektorske potrebe kulture, organizacija civilnog društva i lokalne zajednice. U procesu zajedničkog modeliranja i promišljanja, definirana je interkulturalnost kao sadržajni fokus budućeg društveno-kulturnog centra u Zagrebu te je od tada dio zagovaračkih aktivnosti Saveza

usmjeren ka osnivanju interkulturnog društvenog centra kao institucionalne inovacije primjerene novonastalim okolnostima djelovanja i života u gradu.

Upgrade se sastoji od niza civilno-društvenih organizacija koje obuhvaćaju sljedeća polja: kultura i umjetnost, ekologija, solidarna ekonomija i integracija. Osim Operacije grad i organizacija u kulturi, tu se nalaze Zelena mreža aktivističkih grupa (ZMAG), Centar za mirovne studije i Zelena akcija. Ove se organizacije kroz platformu Upgrade zalažu za oblikovanje sistemskih rješenja problema neadekvatne prostorne infrastrukture za djelovanje nezavisne kulture i civilnog društva u Zagrebu, uzimajući u obzir nove potrebe lokalne zajednice i nove okolnosti razvoja suvremenih gradova.

Provedba programa u 2020. godini

1. Su-upravljanje Pogonom

Jedna od ključnih programskih aktivnosti Saveza (SUOG) je su-upravljanje Pogonom temeljem osnivačkog akta između Grada Zagreba i Saveza iz 2008. čime se osigurava kvalitetno zajedničko upravljanje temeljnim funkcioniranjem ustanove.

SUOG je primarno uspostavljen radi zagovaranja osnivanja centra za nezavisnu kulturu i mlade kao ustanove temeljene na formalnom civilno-javnom partnerstvu zagrebačke gradske uprave i organizacija nezavisne kulture i mladih, a svojim djelovanjem osigurava uključenost i sudjelovanje civilne strane ovog, i dalje jedinstvenog, primjera su-upravljanja javnom infrastrukturom u RH.

U svojstvu suosnivača i su-upravitelja Pogona, SUOG je u 2020. godini bio uključen u donošenje niza administrativnih odluka te je time ujedno doprinio i njegovom kvalitetnom funkcioniranju. Savezov angažman na su-upravljanju Pogonom prvenstveno uključuje rad njegove predstavnice Miljenke Buljević u Upravnom vijeću Pogona, kao i redovne sastanke Programskog savjeta na kojima se razgovaralo i odlučivalo o aktualnim temama vezanim uz programske aspekte rada Pogona.

U studenome je predstavnica SUOG-a predstavila Upravno vijeće Pogona koje je ostalo u istom sastavu od prošle skupštine, a koje je raspisalo natječaj za izbor ravnateljice Pogona. Putem natječaja kao upraviteljica Pogona ponovo je odabrana Janja Sesar.

U svrhu što boljeg su-upravljanja Pogonom nastavljeno je vođenje redovite komunikacije sa članicama Saveza putem mailing liste, online pozivima, telefonom i uživo (pridržavajući se epidemioloških mjera od početka COVID-19 krize), u okviru pojedinačnih sastanaka, termina u kojima su se članice mogle okupiti i diskutirati o aktualnim temama, kao i na Skupštinama, gdje se također raspravljalo o smjerovima i planu daljnjeg djelovanja.

COVID-19 i potres u Zagrebu

Tema koja je tijekom 2020. godine bila među glavnima jest pravovremeno i uspješno planiranje u kriznom vremenu pandemije Covid-19 i suočavanje s posljedicama potresa. Obje krize uvelike su utjecale na čitavu kulturnu i nezavisnu scenu grada Zagreba, a sve posljedice u trajanju krize još su neizvjesne.

Napravljena je krizna COVID-19 dokumentacija koja služi za prilagođavanje okolnostima "novog normalnog".

Sve su aktivnosti pravovremeno planirane sukladno novonastalim, izvanrednim okolnostima te se mijenjao termin planiranih onih aktivnosti koje su podrazumijevale okupljanje više osoba na jednom mjestu (izvedbe, radionice, konferencija). Tako smo za sve aktivnosti koje su imale predviđeno okupljanje više osoba na jednom mjestu uveli brojčano ograničenje u skladu s propisanim ograničenjima Stožera za civilnu zaštitu te smo osigurali pridržavanje svih propisanih epidemioloških mjera (osiguravanje i nošenje maskica, održavanje razmaka, osiguravanje dezinfekcijskih sredstava i sl.).

Posljedice potresa osjetile su se najviše na konferencijskoj dvorani i uredima u Mislavovoj koji su proglašeni neupotrebljivim dok su velika i mala dvorana Pogona Jedinstvo dobile dozvolu za korištenje.

Projekt rekonstrukcije zgrade Pogona Jedinstvo

Kroz prijavu projekta rekonstrukcije Pogona na natječaj za financiranje u sklopu EU mehanizma financiranja Integriranih teritorijalnih ulaganja (ITU; nositelj Grad Zagreb) dobivena je manja financijska potpora nego što je traženo. S druge strane, rok građevinske dozvole koju je Grad ishodio istekao je u travnju 2020. godine te se zbog promjene regulative ista nije mogla produžiti toliko dugo dok se ne donese detaljni GUP za Trnje.

U ovaj proces je do 2020. godine uloženo 8 godina kontinuiranog rada. Unatoč blokadi procesa zbog izmijenjenih okolnosti sve do donošenja GUP-a za Trnje u kojem trenutno ni Grad ne može ništa napraviti, ravnateljica Pogona Janja Sesar u svojem četverogodišnjem planu ističe daljnju borbu za projekt rekonstrukcije.

Projekt "Svi za Pogon - Pogon za sve!"

Temeljna programska aktivnost su-upravljanja Pogonom u 2020. godini, unatoč mnogim izazovima, zaokružena je uspješnim završetkom provedbe projekta "Svi za Pogon - Pogon za sve!". Realizacijom ovog projekta u sklopu programa Kultura u centru - potpora razvoju javno-civilnog partnerstva u kulturi u kojem je SUOG nositelj, dok kao partneri sudjeluju Grad Zagreb i Kurziv - Platforma za pitanja kulture, medija i društva, unaprjeđivao se postojeći model upravljanja Pogonom. Naglasak je pritom bio na razvoju uključivanja svih koji Pogonom upravljaju i/ili ga koriste u niz posebno osmišljenih obrazovnih, istraživačkih, kulturnih i promotivnih aktivnosti.

Ovime je Savez prestao djelovati isključivo kao akter koji participira, već se postavio kao akter koji promišlja, razvija i inovira te koji, zajedno s organizacijama članicama, partnerima te samim Pogonom, ulaže kontinuirane napore u unapređenje navedena modela te u njegovo sagledavanje kao ishodišne točke razvoja sudioničkog upravljanja u kulturi.

U 2020. godini se u otežanim okolnostima pandemije COVID-19 i potresa uspjelo uspješno ostvariti sve predviđene aktivnosti:

- S ciljem povećanja razumijevanja i prihvaćanja javno civilnog partnerstva kao modela djelovanja u kulturi te radi podizanja vidljivosti i osvješćivanja važnosti sudioničkog upravljanja provele su se edukativne aktivnosti, implementirala se javna kampanja te se u nešto drugačijem obliku, u izvanrednim pandemijskim okolnostima, (paralelno u velikoj dvorani Jedinstvo i putem online platforme) održala međunarodna konferencija o participativnom upravljanju i primjerima dobre prakse civilno-javnim partnerstava u EU i šire.
- S ciljem istraživanja i unapređenja modela civilno-javnog partnerstva implementirale su se aktivnosti prethodno obuhvaćene istraživačkim radom te je napravljen pregled i analiza oblika sudioničkog upravljanja u Zagrebu u posljednjih 20 godina te preporuke za unapređenje tog modela.
- Tiskane su publikacije "Trasiranje puta novim modelima upravljanja: uspjesi u limbu asimetričnih partnerstava" koja mapira razvoj sudioničkog upravljanja u kulturi u Republici Hrvatskoj, te studija slučaja "Praksa bez pravnog okvira", prva koja analizira različite modele participativnog upravljanja u šest kulturnih centara grada Zagreba.

- Izrađen je dokument s preporukama o unapređenju servisa koje Pogon pruža svojim korisnicima te s preporukama za unapređenje modela upravljanja.
- Izrađen je protokol za provedbu kontinuirane evaluacije suradnje korisnika i Pogona.
- Održana je Pogonova participativna sezona koja je nastavila koncept da se sadržaji koji se izvode u Pogonovim prostorijama su-kreiraju zajedno s korisnicima. Održane su kulturno-umjetnički programi svih formata, te brojne radionice za djecu i odrasle, kao i kvizovi i koncerti.
- Održana je Jedinstvena vrtna zabava cjelodnevna manifestacija otvorena za javnost s nizom kulturno-društvenih sadržaja namijenjenih stanovnicima Trnja i ostalim posjetiteljima Pogona.

Uz ovu skupinu redovitih i novoosmišljenih aktivnosti provedenih kroz upravljačka tijela Pogona i Saveza, tijekom godine smo na svojim društvenim mrežama redovno objavljivali programe i aktivnosti koje su se provodile u Pogonu povećavajući doseg i vidljivost aktivnosti, programa te korisnika Pogona. Činjenica da su prostori Pogona rezervirani za provedbu programskih aktivnosti od strane korisnika niz mjeseci unaprijed jasno svjedoči u pozitivnom učinku ovih nastojanja na zajednicu i širok broj aktera nezavisne kulture i mladih.

2. Institucionalna inovacija i kulturna politika

Nastavno na skupinu aktivnosti promoviranja sudioničkog upravljanja kao dugoročno održivog modela SUOG je nastavio podržavati lokalne procese uspostave sudioničkih modela upravljanja, prvenstveno kroz suradnju s inicijativama iz 7 gradova (Split, Pula, Rijeka, Čakovec, Dubrovnik, Karlovac) s kojima su se tijekom godine razvijali pristupi zagovaranju za promjenu institucionalnog okvira RH s ciljem uključivanja sudioničkog upravljanja u taj okvir.

U domeni lokalnih politika, Savez je kroz 2020. godinu bio kontinuirano angažiran na praćenju okolnosti rada i djelovanja organizacija nezavisne kulture u gradu Zagrebu, kao i na praćenju i mapiranju korištenja prostornih resursa u Zagrebu te zagovaranja unapređenja gradske politike upravljanja ovim resursima.

Aktivnosti u sklopu projekta CROCHET (Swiss-Croatian Cooperation Programme)

CROCHET je projekt koji postavlja društvenu inovaciju u središte ambicije da transformira modele upravljanja i poveća sudjelovanje građana sa ciljem uspostavljanja pravičnog i održivog lokalnog razvoja. Utemeljen na višeslojnoj razmjeni između aktera dvaju najrazvijenijih gradova u Hrvatskoj i Švicarskoj (Zagreb i Zürich), uspostavlja niz ideja o korištenju društvene inovacije s ciljem stvaranja bolje kvalitete javnih usluga i veće društvene kohezije. Usmjeravanjem na tri različita područja vitalna za gradski život (komunalne usluge, društveno-kulturni centri i uvjeti stanovanja) stvara prostor za učenje i razmjenu s ciljem stvaranja hibridnih institucionalnih i organizacijskih formata koji nerijetko uključuju suradnju civilnih aktera s lokalnom samoupravom (npr. putem javno civilnih partnerstava).

U sklopu ovog projekta koji je nosio Institut za političku ekologiju, Savez je kao partner (uz Pravo na grad, Zelenu akciju te NetHood iz Zuricha) sudjelovao s istraživačkim modulom o najboljim praksama u zagovaranju i upravljanju društvenim centrima, a u 2020. godini izrađen je interni strateški dokument "Scenariji za razvoj društveno-kulturnih centara u Hrvatskoj".

Scenariji u Dokumentu izvedeni su iz problemskih sklopova koji su u najvećoj mjeri oblikovali dosadašnje djelovanje Saveza te se iz više perspektiva sagledava razvoj održive organizacijske, prostorne i financijske infrastrukture za djelovanje nezavisne kulture na lokalnoj i nacionalnoj razini. U njima su-postoje elementi strateškog promišljanja optimalnih perspektiva razvoja, kao i taktički odgovori na niz negativnih trendova detektiranih u prethodnom razdoblju, s naročitim naglaskom na neizvjesne opsege posljedica trenutne javno-zdravstvene i ekonomske situacije na budućnost civilnog društva u Hrvatskoj. Ovaj Dokument će služiti kao konkretan toolkit za brojne lokalne inicijative koje su pokrenule ili će pokrenuti procese osnivanja društveno-kulturnih centara u Hrvatskoj.

3. Osnaživanje lokalnih scena, prijenos znanja i umrežavanje

Savez ovaj program provodi od početaka svog djelovanja. Kao organizacija koja posjeduje resurse i kapacitete za prijenos znanja u području sudioničkog upravljanja u kulturi te za osnaživanje suradničkih i partnerskih organizacija Savez je široko prepoznat na lokalnoj, nacionalnoj te regionalnoj/međunarodnoj razini.

Tijekom posljednjih godina djelovanja, Operacija grad i oko nje okupljeni pojedinci organizirali su i proveli brojne edukacije, seminare, stručne panele i kampanje koje su imale za cilj:

- 1) nametnuti u javnom prostoru temu sudioničkog upravljanja i javno-civilnog partnerstva kao dugoročno održivog modela koji doprinosi demokratizaciji u kulturi i društvu,
- 2) prenijeti iskustvo i znanje stečeno su-upravljanjem Pogonom te
- 3) pomoći i podržati aktere u drugim sredinama koji teže lokalizirati i kontekstualizirati vlastite pokušaje uspostave javno-civilnog partnerstva.

Osim toga, Savez je nastavio djelovati kao resursna organizacija za svoje članice gdje je posebice važno naglasiti kontinuiranu podršku koju Savez pruža pojedinačnim organizacijama koje imaju neriješena pitanja prostora konzultacijama, organiziranjem zajedničkih aktivnosti te zajedničkim istupanjem prema gradskoj upravi.

Savez je učinio i važan iskorak u povezivanju s organizacijama koje djeluju i izvan područja kulture te s neformalnim inicijativama.

Osnivanje Mreže društveno-kulturnih centara

Ulaganje kapaciteta u jačanje lokalnih scena te dugogodišnji proces zagovaranja za uspostavu institucionalnog okvira društveno-kulturnih centara u Hrvatskoj rezultirali su, 28. svibnja 2020., osnutkom Mreže društveno-kulturnih centara (DKC-HR).

Mrežu čine udruge i savezi koji razvijaju društveno-kulturne centre u desetak gradova diljem Hrvatske te zagovaraju javnu politiku za održivu infrastrukturu društveno-kulturnih djelatnosti temeljenu na sudioničkom upravljanju i civilno-javnom partnerstvu.

Osnivači Mreže su Art radionica Lazareti (Dubrovnik), Forum udruga nezavisne kulture – FUNK (Koprivnica), Platforma Doma mladih (Split), Platforma Hvar (Hvar), Savez udruga KAoperativa (Karlovac), Savez udruga Klubtura (Zagreb), Savez udruga Molekula (Rijeka), Savez udruga Operacija Grad (Zagreb) i Savez udruga Rojca (Pula). Za predsjednicu Mreže je na osnivačkoj Skupštini odabrana **Mirela Travar**, predsjednica SUOG, dok su u Upravni odbor odabrani **Antonia Kuzmanić** iz Platforme Doma mladih, **Luka Rodela** iz SU Molekula, **Denis Mikšić** iz SU KAoperativa i **Teodor Celakoski** iz SU Klubtura.

Ciljevi osnivanja Mreže su:

- 1) zagovarati javnu politiku za održivu infrastrukturu društveno-kulturnih djelatnosti temeljenu na sudioničkom upravljanju i civilno-javnom partnerstvu,

- 2) reprezentirati društveno-kulturne centre koji postoje u RH prema donositeljima odluka na nacionalnoj i lokalnim razinama,
- 3) pružati podršku postojećim društveno-kulturnim centrima te lokalnim inicijativama za uspostavu društveno-kulturnih centara prema modelu sudioničkog upravljanja i civilno-javnog partnerstva.

Mreža će u idućim koracima raditi na svojem operativnom i strateškom planiranju, na proširenju na nove inicijative, platforme i organizacije u Hrvatskoj te će posvetiti pozornost na što kvalitetnijem jačanju vidljivosti društveno-kulturnih centara.

4. Upgrade

Već nekoliko godina glavnina aktivnosti organizacije unutar ove programske linije odnosi se na konceptualizaciji i zagovaranju modela društveno-kulturnog centra (DKC) kao novog institucionalnog modela korištenja i upravljanja javnom infrastrukturom koja je namijenjena za transdisciplinarnu i transsektorsku potrebu kulture, organizacija civilnog društva i lokalne zajednice. U procesu zajedničkog modeliranja i promišljanja koji je uslijedio definirana je interkulturalnost kao sadržajni fokus budućeg društveno-kulturnog centra u Zagrebu te su zagovaračke aktivnosti Saveza usmjerene ka osnivanju Interkulturalnog društvenog centra (IDC). Kroz zagovaračke aktivnosti oko uspostavljanja prvog interkulturalnog društvenog centra (IDC) u Zagrebu, odnosno mreže manjih kvartovskih centara kao inovacije na polju kulturnih institucija u Gradu Zagrebu, ali i u širem Hrvatskom kontekstu, Savez se vodi interdisciplinarnim pristupom koji uključuje niz civilnodruštvenih aktera koji ne djeluju isključivo u području kulture, već uključuje i organizacije iz područja ljudskih prava, zaštite okoliša, dobre ekonomije i sl. Osnovu ovih nastojanja čini neformalna platforma "Upgrade" uspostavljena radi osnaživanja i umrežavanja aktera koji se bave područjima relevantnima za uspostavu ovog tipa institucije s ciljem podizanja svijesti javnosti o važnosti društveno-kulturnih centara (IDC-a) kao točaka osnaživanja lokalne zajednice.

Interkulturalni društveni centar (IDC) kroz potporu Zaklade Kultura nova

Osnovu aktivnosti institucionalnih inovacija Saveza na polju razvoja modela IDC-a čini niz financijskih potpora kojima organizacija kontinuirano razvija i promišlja pojedine konceptualne rakurse ovog dugotrajnog zagovačkog procesa.

U drugoj godini trogodišnje potpore Zaklade Kultura nova (PP4b: Zagovaračka platforma na subnacionalnoj razini) projekta "Upgrade - istraživanje potencijala Interkulturalnog društvenog centra" u suradnji s članicama platforme Upgrade izrađena je analiza ulaznih podataka i konceptualnih polazišta dosadašnjih kampanja Platforme ("Zagreb: Otvoreni grad?", "Korak dalje - prema uključivoj kulturi"). Cilj analize je daljnje osnaživanje i unapređenje rada platforme Upgrade. Također, analizom i prikazivanjem zagovaračkih napora platforme i njenih članica u posljednje četiri godine te situacije danas doprinijelo se artikulaciji zagovaračkih zahtjeva kojima će se platforma voditi u narednom razdoblju djelovanja.

U kriznim okolnostima pandemije i potresa koji su ograničili prostore za rad i djelovanje platforme Upgrade uspješno je ostvareno jedno kulturno-umjetničko događanje "Etno spektakl: Veja i Zoran Majstorović" i networking event. Kulturno-umjetnički događaj je služio za promicanje interkulturalnog društvenog centra, dok je networking događaj, iako zbog pandemijskih uvjeta u skromnijem opsegu, okupio članice i suradnice Platforme. Međutim, pandemija je imala kohezivan učinak na članice platforme te je samim time ostvarena dodana vrijednost u promišljanju samih zagovaračkih ciljeva platforme i vrijednosti interkulturalnog društvenog centra.

Proces mapiranja raspoloživih gradskih prostornih resursa radi privremene aktivacije je započeo početkom godine te su mapirani određeni potencijalni prostori (Vlaška, Badel itd.), međutim proces se morao obustaviti zbog pandemije, odnosno epidemioloških mjera i nemogućnosti održavanja velikih događaja u velikim prostorima.

Izrađena je analiza dosadašnjih kampanja i medijski plan za unaprjeđenje kampanjskih aktivnosti.

U narednim, stabilnijim razdobljima planira se nastaviti proces osnaživanja Platforme kroz uključivanje novog članstva.

Projekt „Korak dalje - prema uključivoj kulturi”

Provođenje EU projekta u sklopu Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020. privelo se, unatoč pandemijskim okolnostima i potresu, uspješnom kraju u 2020. godini. Nositelj projekta bila je Udruga za promicanje kultura Kulturtreger, a kao partneri na projektu sudjelovali su Savez udruga Operacija grad, AKC Attack!, Udruženje za razvoj kulture “URK”, Centar za mirovne studije, Multimedijalni institut, Kontejner/Biro suvremene umjetničke prakse te kustoski kolektiv WHW/Što, kako i za koga.

Cilj projekta bio je omogućiti brojnije, raznovrsnije i kvalitetnije dugoročne suradničke programe koji će doprinijeti razvoju sudioničkog modela upravljanja i ojačati kapacitete za osmišljavanje i provedbu kulturnih aktivnosti koje uključuju novi tip transformirane lokalne zajednice.

Glavni događaj, Interkulturni simpozij Korak dalje – prema uključivoj kulturi, koji je bio planiran za 2020. godinu imao je za cilj ostvariti priliku za zajedničko promišljanje daljnjeg razvoja modela Interkulturnog društvenog centra, čije uspostavljanje Platforma i njene članice zagovaraju niz godina.

Kroz diskurzivni i prateći kulturno-umjetnički program Simpozija željelo se sagledati trenutne prilike financiranja, govoriti o interkulturalnosti kao specifičnom fokusu djelovanja i upoznati se s inicijativama i grupama koje svojim radom pokazuju kako interkulturalnost kao princip obuhvaća puno šire od dnevno-političkog manjinskog i migrantskog diskursa.

U pandemijskim okolnostima, simpozij je umjesto dvodnevnog postao dvomjesečno događanje te je obuhvatio predstavljanja dobrih praksi, 5 predavanja i 1 tribinu. Dio planiranog sadržaja premješten je u virtualni prostor, dok je dio programa koji se u ograničenom obliku održao u fizičkom prostoru sada postao dostupan i onima koji mu nisu mogli prisustvovati.

Osnovnu zagovaračku temu, potrebu osnivanja Interkulturnog društvenog centra u Zagrebu, promoviralo se i provođenjem niza kulturno-umjetničkih događanja (1 kazališna predstava, 1 izložba, 1 performans, 2 koncerta i 5 književnih razgovora) te kroz Radionicu produkcije interkulturnog sadržaja.

Svim aktivnostima u sklopu projekta ojačali su se i povećali kapaciteti članica Platforme Upgrade za zagovaranje interkulturnog društvenog centra, potaknula se produkcija interkulturnog sadržaja, međusobno umrežavanje članica i zajednice kroz provedbu radionica, predavanja i sastanaka, veća vidljivost prema javnosti i svijest o važnosti interkulturalnosti u društvu.

Izbor iz praćenja u medijima:

<https://www.platformaupgrade.com/vijesti/interkulturni-simpozij-korak-dalje-prema-ukljucivoj-kulturi/>

<https://www.kulturpunkt.hr/content/audio-gradani-koji-se-bave-kulturom-aktivni-su-gradani>

<https://www.kulturpunkt.hr/content/jedinstvena-vrtna-zabava-1>

<https://www.kulturpunkt.hr/content/jeka-mracnog-cirkusa>

<https://www.tportal.hr/kultura/clanak/zavrсна-konferencija-dvogodisnjeg-projekta-svi-za-pogon-pogon-za-sve-20201130>

<https://cekate.hr/program/publikacija-o-sudionickom-upravljanju/>

<https://operacijagrad.net/2020/01/17/zapocinje-druga-pogonova-participativna-sezona/>

<https://www.platformaupgrade.com/vijesti/interkulturni-simpozij-korak-dalje-prema-ukljucivoj-kulturi/>

<https://booksa.hr/u-klubu/booksa-u-parku/2020/booksa-u-parku-2020-poezija-na-zivo-dorta-jagic>

<https://www.platformaupgrade.com/vijesti/setnja-iza-ugla-prica-o-zagrebackim-parkovima/>